

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників ХХІІ Міжнародної
науково-практичної конференції
(26–27 лютого 2026 р., м. Харків)**

Харків 2026

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (Україна),
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Україна),
Вірменський державний педагогічний університет імені Х. Абовяна (Вірменія),
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія),
Телавський державний університет імені Якоба Гогобашвілі (Грузія),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна),
Куявсько-Поморська Вища Школа в Бидгощі (Польща)

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників XXII Міжнародної
науково-практичної конференції
(26–27 лютого 2026 р., м. Харків)

Харків
2026

УДК [37:001]«20»

Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № __ від __.__.2026 р.)

Методологія сучасних наукових досліджень : збірник наукових праць учасників XXII Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 лютого 2026 р., м. Харків) / за наук. ред. К. Юр'євої. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2026. ____ с.

Мови видання: українська, англійська, німецька, польська

Для наукових працівників, викладачів закладів вищої освіти, учителів, вихователів, здобувачів вищої освіти. Може використовуватись у навчальному процесі на всіх рівнях вищої освіти.

Усі статті пройшли рецензування, зберігають авторську редакцію. Всю відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

Організаційний комітет конференції:

Юрій БОЙЧУК – голова організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Світлана БЕРЕЖНА – заступник голови організаційного комітету, доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Майя БОЛКВАДЗЕ – доктор філологічних наук, асистент-професор департаменту педагогічних наук Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Людмила ГАВРІЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, незалежний дослідник (Аахен, Німеччина)

Микола ДАНИЛЮК – доктор філософії з педагогіки, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Далі ДОБОРДЖГІНІДЗЕ – доктор філологічних наук, асистент-професор Департаменту європейських студій Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Маріам ІСПІРЯН – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Володимир КАРАПЕТАН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри вікової та педагогічної психології Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Мелс МКРТУМЯН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Рузанна ПЕТРОСЯН – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної психології та соціології Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Алла СОКОЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Лела ТАВДГІРІДЗЕ – доктор педагогічних наук, професор, професор департаменту педагогіки Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Марина ТКАЧЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент, координатор наукової роботи факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Володимир ФОМІН – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Нато ШЕРОЗІЯ – доктор педагогічних наук, асоційований професор департаменту педагогічних наук Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Катерина ЮР'ЄВА – заступник голови, вчений секретар організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Олександра ЯНКОВИЧ – доктор габілітований, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Куявсько-Поморської Академії (Бидгощ, Польща)

Редакційна колегія:

Катерина ЮР'ЄВА – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Далі ДОБОРДЖГІНІДЗЕ – доктор філологічних наук, асистент-професор Департаменту європейських студій Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Володимир КАРАПЕТЯН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри вікової та педагогічної психології Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Аліна КРИВОБОКОВА – редактор редакційно-видавничого відділу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Тамар МІКЕЛАДЗЕ – доктор педагогічних наук, асоційований професор, завідувач департаменту освітніх наук, Телавський державний університет імені Якоба Гогобашвілі (Телаві, Грузія)

Алла СОКОЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Володимир ФОМІН – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Неллі ХАЧАТРЯН – пошукувач кафедри психології розвитку та освіти Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Олена ШАПОВАЛОВА – начальник редакційно-видавничого відділу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Олександра ЯНКОВИЧ – доктор габілітований, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Куявсько-Поморської Академії (Бидгощ, Польща)

Олександр ПИВОВАРОВ

кандидат медичних наук,
асистент кафедри внутрішньої медицини № 3 та ендокринології,
Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ ОСВІТИ

Популярність кейс-методу викладання (Case teaching method) Активно зростає у світі. Використання сучасного он-лайн пошукового ресурсу Google Trends [3] для визначення пошукової активності користувачів щодо терміну «Case method» англійською мовою показало, що з 2004 по 2010 рік рівень зацікавленості був низьким, до серпня 2024 року інтерес виріс на 20%, досягнувши майже 100-бального рівня у жовтні 2025 року за шкалою Google.

Пошукова активність є статистично значимою у 54 країнах світу, у топ-5 – країни Африки, Азії. Серед країн Європи – це Ірландія, Швеція і Велика Британія, ці країни відзначаються високою продуктивністю і розвитком систем освіти, що може бути додатково досліджено для формування напрямів розвитку сучасних підходів до освіти, зокрема, медичної.

Під час пандемії напрацьований широкий досвід використання кейс-методу в освітньому процесі закладів вищої освіти, зокрема у викладанні клінічних дисциплін медичного профілю [2].

Передумовами впровадження в освітній процес кейс-методу з використанням інформаційних освітніх технологій як способу симуляційного навчання на клінічних кафедрах стала необхідність більшого застосування сучасних технологій в освітній діяльності; розширення якісної візуалізації додаткових методів діагностики [1].

Тому проведення дослідження поведінки здобувачів вищої освіти в контексті управління ризиками є актуальною науковою проблемою.

Кейс-метод (Case-Based Learning, CBL) у медичній освіті – це інтерактивна тактика, що базується на аналізі клінічних випадків.

Відбувається зміна пасивного навчання впровадженням активних форм залучення здобувачів освіти у дослідження більшої кількості історій хвороб (кейсів), обговорення діагностики та плану лікування.

Застосування кейс-методу в освітній діяльності має переваги, зокрема, при реалізації дистанційної форми навчання. Залучається опис скарг, анамнез пацієнта, результати аналізів та візуалізація (УЗД, КТ, рентгенографія та ін.), яка доступна в онлайн просторі.

DOI:

[Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Будь-який розгляд кейсу викликає дискусію, обговорення, що посилює набуття потрібних компетентностей майбутнього фахівця.

Посилюється адаптивність медичної освіти щодо запровадження нових протоколів надання медичної допомоги у випадках надзвичайних ситуацій.

В Україні для реалізації кейс-методу використовують «віртуальних пацієнтів», симуляційні тренажери та спеціалізовані онлайн-платформи (наприклад, Moodle), де сценарій розвитку хвороби може моделюватися для різних спеціальностей.

Навчання з використанням кейсів – це інноваційний метод викладання клінічних дисциплін. Відомий дослідник S. McLean ще приблизно 10 років тому здійснив огляд світової літератури за темою навчання на основі кейсів і його застосування в медичній освіті та галузі охорони здоров'я з використанням бази даних OVID© PubMed як джерела даних. Сьогодні цей огляд має більше 1000 цитувань [5].

Ключовими словами були «навчання на основі кейсів» та «медична освіта», «кейс-метод». Знайдено 360 статей. З них 70 статей відібрані для огляду за місцем проведення, галузями дослідження, пов'язаними з охороною здоров'я, темами, методами викладання. Дослідник довів, що кейси – це навчальний інструмент, який використовується в різних медичних галузях з використанням різних випадків з пацієнтами для надання актуальності та медичної допомоги у поєднанні теорії з практикою.

Вплив кейс-методу на процес навчання переносить центр уваги з отримання лише теоретичних знань до зміни результатів догляду за пацієнтами.

Польською мовою кейс метод перекладається як випадок (*nauka poprzez studium przypadku* або *metoda uczenia się poprzez studium przypadku*), частіше без застосування неологізму, тому польські дослідники приділяють увагу будь-яким випадкам, які можна аналізувати, зокрема, щодо використання симуляцій в освітньому процесі [6], що свідчить про практичну доступність кейс-методів.

P. Trojnar у своїй дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії не виявив суттєвих відмінностей між традиційними та віртуальними методами навчання на прикладі здобувачів-медсестер [6].

В оглядовому дослідженні R. Donkin, H. Yule і T. Fyfe визначили, що навчання на основі кейсів (CBL) у медичній освіті – це підхід до навчання, який залучає здобувачів освіти як учнів через активне навчання в невеликих, спільних групах для вирішення клінічних випадків (кейсів) пацієнтів [4].

Додаткового дослідження потребують питання удосконалення педагогічного досвіду, зокрема, який вже набутий під час пандемії, на основі наявної інформації про те, як застосовувати прийоми роботи з кейсами та засади теорії навчання для розробки та надання освітнього онлайн-контенту.

Через виклики, спричинені пандемією, навчання в невеликих групах, на основі кейсів (CBL), швидко перейшло на навчання з використанням веб-технологій, щоб забезпечити дистанційне проведення занять [4].

Процес інтеграції кейс-методів у медичну освіту України прискорився, перетворивши їх з допоміжного інструмента на стратегічну необхідність.

Список використаних джерел

1. Журавльова Л. В., Лопіна Н. А. Практично-орієнтований кейс-метод навчання в системі безперервної медичної освіти на основі інформаційно-освітніх вебтехнологій як спосіб симуляційного навчання : навч.-метод. посібник для викладачів мед. освітніх закладів. Харків : ХНМУ, 2019. 76 с.
2. Пивоваров О. В. Застосування кейс-методу у викладанні клінічних дисциплін. *Забезпечення якості вищої освіти : проблеми та перспективи розвитку* : збірник матеріалів VIII Міжнар. наук.-метод. конференції (м. Одеса, 6–7 березня 2025 р.). Одеса : ОНЕУ, 2025. С. 228. URL: <https://surl.li/wmotul>
3. Як користуватися сервісом Google Trends? URL: <https://surl.li/hhiapw>
4. Donkin R., Yule H., Fyfe T. Online case-based learning in medical education: a scoping review. *BMC Medical Education*. 2023. № 23(1). Article 564. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04520-w>
5. McLean S. F. Case-based learning and its application in medical and health-care fields: a review of worldwide literature. *Journal of medical education and curricular development*. 2016. № 3. P. 39–49. DOI: <https://doi.org/10.4137/JMECD.S20377>
6. Trojnar P. Percepcja i efektywność symulacji wysokiej wierności w procesie kształcenia studentów kierunków medycznych województwa podkarpackiego. Uniwersytet Rzeszowski, 2024. 176 s. URL: [https://bip.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2025/6/17/6798fff8b4a106a8f0a12263f0890832/P.Trojnar-%20Praca%20Doktorska%20\(1\).pdf](https://bip.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2025/6/17/6798fff8b4a106a8f0a12263f0890832/P.Trojnar-%20Praca%20Doktorska%20(1).pdf)

Красницький В. Шляхи формування проблемно-пошукової компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх молодших бакалаврів комп'ютерних наук.....	339
Кривобок К., Виноградська А. Психологічні механізми формування лідерства та адаптації персоналу в кризових умовах воєнного часу: емоційний інтелект як ключовий ресурс.....	341
Кругленко Л. Методологічні орієнтири компаративних досліджень у педагогіці	346
Lemberskyi O. Research methods for pedagogy	348
Листопад О., Листопад Н. Порівняльно-педагогічний підхід як метод дослідження європейських освітніх практик.....	351
Лобачова І. Компетентнісний підхід до викладання англійської мови в початковій школі засобами цифрових технологій.....	357
Мардарова І., Гуданич Н. Методологічні аспекти підготовки студентів до валеолого-педагогічної діяльності в закладах дошкільної освіти	360
Метко А. Умови і методи розвитку творчого мислення студентів на заняттях з художнього проектування	366
Mikeladze T. How has AI been researched and implemented in education in Georgia? (Literature review).....	369
Modebadze N., Nakhutsrishvili N., Dzamukashvili S., Mikeladze T., Gigauri A., Gabashvili N. Exploring project-based learning at the primary level: a case of Georgian primary schools.....	372
Овчаренко О. Інтегративна методологія дослідження гендерного аспекту шкільної освіти в Україні.....	377
Огнева А. Система методів дослідження соціального інтелекту студентів ІТ-спеціальностей	379
Осадчий М. Розвиток професійної мотивації у студентів економічних спеціальностей: сучасні методи дослідження та практичні рекомендації	381
Пивоваров О. Використання кейс-методу у дистанційній формі освіти	384
Радченя І., Храброва А. Екологічне виховання молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	387
Самойленко Н. Цифрова трансформація методології формування педагогічного професіоналізму: від традиційних моделей до адаптивного навчання.....	389
Слободенюк О. Ідеї рівного доступу до навчання як об'єкт педагогічного дослідження.....	392
Соколова А., Штанкевська Т. Поняття «мистецький проєкт» у мистецько-педагогічному дискурсі.....	394
Стрілець О., Генесіран М. Образотворче мистецтво як чинник духовно-морального розвитку української молоді.....	401
Федюніна О. Інноваційні методи дослідження ціннісного компоненту підготовки сучасного вчителя-філолога .	405
Христова Т., Пюрко В. Трансформація фізкультурної освіти в умовах цифровізації та суспільних викликів	410
Чайка Т. Інтерактивна модель організації навчальної практики з фінансового обліку у фаховій передвищій освіті	413
Шепілев Д. Кластеризація дидактичних підходів у підготовці вчителів інформатики до імерсивних технологій.	415
Шквир О. Методи педагогічного дослідження в роботі вчителя сучасної початкової школи.....	417
Юр'єва К., Божко Д. Народні ударні та шумові інструменти на уроках музичного мистецтва в школі.....	420
СИСТЕМА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ, МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ТА ВОЄННО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	427
Ємельяненко Г., Абизова Л. Методологія філософії освіти і права у вихованні національної ідентичності	428
Zubitashvili T. Modern challenges of military tourism in Georgia	430
Костинюк В. Структурні компоненти та критерії сформованості національної самосвідомості студентської молоді	436
Lekiasvili D., Zubitashvili T. How did military medicine develop and what connection might it have with military tourism	438
Морозов О. Оцінювання якості підготовки військових фахівців на основі компетентнісної моделі	441
Морозов О. Удосконалення підготовки здобувачів освітнього ступеня доктора філософії в ад'юнктурі ВВНЗ ...	444
Навроцька О. Роль громадських організацій у самореалізації жінок.....	446
Олійник Л., Аксанов Т., Гнесь Б. Управління якістю вищої та професійної військової освіти: педагогічний вимір проблеми.....	451
Приполова Л. Окремі аспекти оптимізації наукової та науково-технічної діяльності у сфері оборони України...	457
Старжець В. Активні методи навчання як ефективний чинник формування громадянської компетентності учнів	460
Тушева В. Міжкультурна освіта у мистецькій проєкції.....	463
МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В МОВОЗНАВСТВІ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ І НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ	466
Вялих І. Методологічні засади дослідження мови в сучасній лінгвістичній науці	467

Україна, 61002, Харків
вул. Алчевських, 29

У збірці представлено результати актуальних наукових досліджень науковців, викладачів, учителів, вихователів, докторантів, здобувачів третього (освітньо-наукового), другого (магістерського) і першого (бакалаврського) рівнів вищої освіти, здобувачів загальної середньої освіти – учасників **XXII Міжнародної науково-практичної конференції «Методологія сучасних наукових досліджень»** (Харків, 26–27 лютого 2026 р.) з України, Бразилії, Грузії, Данії, Канади, Китайської Народної Республіки, Литви, Німеччини, Польщі.

Для наукових працівників, викладачів закладів вищої освіти, учителів, вихователів, здобувачів вищої освіти. Може використовуватись у навчальному процесі на всіх рівнях вищої освіти і в теоретичних наукових дослідженнях.